

► fylkene har jo ikke mer å gi. Det er en stor utfordring for oss, men vi svarer med å vise til at den lønsmassen som vi representerer ikke er fordelt, sa Gunnar Lyngstad og fortsatte: – Vi er derfor opptatt av at forventningene ikke skrur for høyt. De rapporter som vi har fått fra Akademikerne og våre lokale tillitsvalgte tyder på harde forhandlinger. Våre arbeidsgiverparter påvirkes tydeligvis av krefter som ønsker at vi ikke skal lykkes. Det er derfor viktig for oss at partene sentralt har hatt noen avgjørende oppklaringsrunder i forkant av forhandlingene.

Lederutfordring

– Det nye systemet blir også en lederutfordring. Vi trenger ansvarliggjorte ledere med fullmakter, og vi ønsker motiverte ledere som ønsker å være ledere, ledere som følger opp sine medarbeidere og ledere som bruker lønn som styringsverktøy. Det trengs en bevisst arbeidsgivertilnærhet, hevdet Lyngstad.

Han la også vekt på at man med en slik ordning får større åpenhet omkring hele lønnsdannelsen. Det er viktig å ha kriterier for hva som skal belønnes i forkant av forhandlingene, slik at vi

får et åpent, forståelig og forutsigbart lønnsystem.

Ny rolle for lokale tillitsvalgte

Den nye situasjonen vil bli en utfordring for de lokale tillitsvalgte, men NTF sentralt er opptatt av å utvikle den lokale forhandlingskompetansen. – Vi er i ferd med å avslutte en strategisk plan for opplæring lokalt på lengre sikt, fortsatte Lyngstad og gjentok sin tro på dette lønnsystemet. De lokaltillitsvalgte får større ansvar, men det blir også mer inspirerende og utfordrende. – Jeg tror de tillitsvalgte klarer brasene, for de står jo ikke mutters alene om forhandlingene. Det er et kollektivt ansvar som NTF og alle andre foreninger i Akademikerne står bak, sa han.

Ny rolle for foreningen sentralt

Forhandlingsjefen og det sentrale forhandlingsutvalget kan bistå med rådgivning og veiledning og eventuelt med direkte bistand under forhandlingene. Dessuten blir det en oppgave å skaffe grunnlagsdata som lønnsstatistikk, lønnsprognoser med mer og overvåke utvikling og endringer i arbeidsmarkedet.

– Vi har et godt tillitsvalgtapparat, men kan ikke forlange at nivået er like høyt til en hver tid i alle deler av landet. Derfor håper vi at hele lokalforeningen engasjerer seg i denne delen av foreningsarbeidet, oppfordret Lyngstad. – Årets oppgjør er en prøve for det nye systemet. Vi må derfor gi det en sjanse til å fungere. Mange arbeidstakerorganisasjoner er svært mot dette, og følger oss med svært kritiske blikk.

Særavtalen

En annen konsekvens av det nye systemet er at særavtalene med KS står for fall. Hva som blir beholdt der, er ennå ikke klart. Legeforeningen fikk ikke beholde stabilitetstillegget. Siden all lønnsdannelse skal skje lokalt, vil det være i strid med prinsippene å kjempe for sentrale bestemmelser. – Dette er imidlertid kompliserte spørsmål, og interesserte medlemmer henvises til NTFs nettsted. Dere skal bli kontinuerlig oppdatert gjennom disse, avsluttet Lyngstad.

Reidun Stenvik

Trygd og tannbehandling – veien videre

Regulverket er komplisert med tunge kontrollrutiner og administrative tiltak for å styre bruken av meget begrensede midler, sa hovedstyremedlem Trond Grindheim da han orienterte om trygd og tannbehandling på NTFs informasjonsmøte. Men han la til at budsjettet for stønad til tannbehandling er blitt fordoblet i løpet av et par år. Hva som skal være NTFs strategi på dette området skal avgjøres av representantskapet i november.

Grindheim innledet sitt foredrag med å gi en bakgrunn for at spørsmålet er tatt opp: – Det har vært uvanlig stor politisk interesse for nye velferdsordninger, og mange politikere har vært opptatt av finansiering av tannbehandling under

mottoet «Alle må ha råd til tannhelse», sa Grindheim. – Vi begynner å få erfaringer med innføring av utvidet «periorefusjon», og det er viktig å avklare om NTF skal være aktiv pådriver eller passiv tilskuer til utvidelse av trygdeordningene.

Ad hoc-gruppe – trygd

I januar 2002 vedtok det nyalte hovedstyret å nedsette en trygdegruppe som fikk i mandat å gi en oversikt over gjeldende regelverk, beskrive utviklingen siste 20 år og oppsummere den senere tids politiske signaler. Gruppen skulle dessuten foreslå endringer i regelverket og komme med anbefal-

ing om hva som bør være NTFs policy på området. Dette skulle føre frem til en avsluttende behandling i representantskapet i november.

Gruppen har bestått av Kari Odland og Trond Grindheim fra hovedstyret og Thorgny Magnusson som representant for de offentlig ansatte. Lin Muus Bendiksen fra sekretariatet har vært sekretær for gruppen, og Trond Augustson har vært tilknyttet gruppen som delutreder.

Dagens system – et lappeteppe

– Vi har et system som er utviklet over lang tid og som bærer preg av dette. Det ligner mye på et lappeteppe, sa Grind-

heim. Regelverket er basert på lov om folketrygd, forskrift og takster gitt av Helsedepartementet og retningslinjer og kommentarer fra Rikstrygdeverket. I tillegg kommer at praktisering av lov, forskrift og retningslinjer kan variere mellom de lokale trygdekantorene og rådgivende tannleger i mellom.

– Konklusjonen er at det er et komplisert regelverk med tunge kontrollrutiner og administrative tiltak for å styre bruken av meget begrensede midler. Det er en overlevning fra fortiden og baserer seg på lov og forskrift vedtatt før annen verdenskrig, fortsatte Grindheim og la til: – Regelverket mangler helhetlig preg og er ikke i samsvar med dagens faglige standarder eller befolkningens behov. Det er et brukbart system for et meget lite mindretall i befolkningen der trygden dekker «alle» utgifter (yrkesskade, utvalgte medisinske diagnoser, sjeldne medisinske tilstander) eller en bestemt andel av utgiftene (kjeveortopedi, periodonti og bidrag).

Generell trygderefusjon?

Tannsykdommer atskiller seg ikke prinsipielt fra annen sykdom, hvor folketrygden yter støtte uavhengig av etiologi, varighet, alvorlighetsgrad og økonomiske konsekvenser. Stønad har både en velferdskomponent og en forsikringskomponent. – Stønad til tannlegebehandling kan gi bedre tannhelse i befolkningen gjennom økt etterspørsel og vil også gi mulighet for styring av tannbehandling ved å gi stønad til behandling som er kostbar og ønskelig, men ikke etterspurt, hevdet Grindheim og la til at tannsykdommer vil få økt status i «sykdomshierarkiet» ved en likestilling overfor trygden. Konklusjonen er at det er sterke faglige og ikke minst velferdspolitiske grunner for økt offentlig engasjement gjennom økt satsing på trygdefinansiert tannbehandling.

Motargumenter?

En forklaring på at generell trygdefinansiering ikke er innført, kan være at flertallet av den voksne befolkning som går regelmessig til tannlege har relativt beskjedne behandlingskostnader. Dessuten er tannhelsen i Norge god, og vi har omtrent den samme prosentandel som regelmessig går til tannlege som i Sverige.

– Er det så noen motargumenter, spurte Grindheim. Det kan føre til faglig

og økonomisk kontroll med det private tannlegemarked, for eksempel forbud mot egenandeler, etableringskontroll, prisregulering og et sterkt trykk mot den frie yrkesutøvelse. Økt etterspørsel etter tannlegetjenester kan dessuten føre til overetablering i sentrale strøk og en svekkelse av Den offentlige tannhelse-tjenesten. Samfunnsøkonomisk er en generell trygdeordning for tannbehandling en kostbar løsning fordi ethvert offentlig tilskuddssystem fordyrer behandlingen med 20–35%.

– Gruppens konklusjon, fortsatte Grindheim, er at en generell trygdeordning for tannbehandling ikke kan begrunnes med stor økonomisk risiko eller høye utgifter for flertallet av den voksne befolkning. Heller ikke kan den begrunnes med lav etterspørsel etter tannhelse-tjenester eller signifikante tannhelsemessige fordeler.

Trinnvis utbygging og forenklinger

Ad hoc-gruppen har anbefalt overfor hovedstyret at NTF skal gå inn for en trinnvis utbygging av tilbudet til spesielle pasientgrupper. Det bør gjennomføres en evaluering av ordningen for pasienter med periodontitt, inklusiv rehabiliteringsdelen før nye pasientgrupper/diagnoser innføres i trygdens system. Videre bør NTF ta initiativ overfor myndighetene for å få revidert/modernisert forskriften om stønad til tannbehandling og en regelmessig oppjustering av refusjonstakstene, og NTF bør medvirke til at det opprettes et kontaktutvalg mellom foreningen og Rikstrygdeverket.

Trygdegruppen har foreslått at nye grupper som bør få trygderefusjon er pasienter med diagnosen odontofobi og pasienter med diagnosen apikal periodontitt. Et nytt forslag i statsbudsjettet for 2003 om at refusjonsberettiget tannbehandling skal inngå i et nytt egenandelstak 2, er det vanskelig å ta standpunkt til før man vet mer om hvordan en slik ordning skal praktiseres.

– Dersom det etableres nye refusjonsordninger, må disse gjøres ubetinget pliktmessige. I det hele tatt er det stort behov for forenklinger i de administrative og økonomiske rutiner. Rikstrygdeverket må nå utarbeide en mønsteravtale for direkte oppgjør med behandlende tannlege, avsluttet Trond Grindheim.

Reidun Stenvik

Mest tannteknikk

Flest tannleger

Kvalitet	•
Service	•
Pris	•

ARTINORWAY
Postboks 2031 Grünerløkka
0505 Oslo

Telefon 22 38 00 90
Telefax 22 37 24 86
postmaster@artinorway.no
www.artinorway.no